

UCHWAŁA NR XXX/265/2018
RADY POWIATU W OSTROWI MAZOWIECKIEJ

z dnia 8 marca 2018 r.

w sprawie uchwalenia Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie ostrowskim na lata 2018-2020

Na podstawie art.180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 poz.697, zm.Dz.U. z 2017r. poz.60 poz.1292, poz.2217, Dz.U. z 2018r. poz.107) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się "Program rozwoju pieczy zastępczej w powiecie ostrowskim na lata 2018-2020", w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Dariusz Stanisław Rafalik

Program rozwoju pieczy zastępczej w powiecie ostrowskim na lata 2018-2020

Wprowadzenie

W trosce o harmonijny rozwój i w przyszłości samodzielność dziecka niezbędne jest zadbanie o to aby środowisko rodzinne zapewniało miłość, bezpieczeństwo, zrozumienie oraz akceptację. Prawem dziecka jest wychowywanie się w rodzinie biologicznej pod opieką rodziców. W przypadku gdy z różnych względów rodzice nie mogą sprawować opieki, dziecko może zostać umieszczone w jednej z form pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 poz. 693 z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012r. została stworzona z myślą o dzieciach i rodzinach, które potrzebują pomocy i wsparcia. Głównym założeniem ustawy jest profilaktyka oraz praca z rodziną biologiczną poprzez lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Zgodnie z ustawą „System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców”.

Formą najbardziej zbliżoną do naturalnego środowiska, w jakim powinno wychowywać się dziecko są rodziny zastępcze a w następnej kolejności placówki opiekuńczo-wychowawcze. Umieszczenie dziecka, które wymaga szczególnej pomocy poza rodziną przewidują obowiązujące przepisy prawne. Działania w tym kierunku można uruchomić na podstawie postanowienia sądu rodzinnego, który decyduje o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej bądź w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Proces wspierania rodziny oraz zapewnienia mu opieki w pieczy zastępczej wymaga zaangażowania i współpracy wielu osób i instytucji, o których będzie mowa w dalszej części Programu.

Ustawodawca podzielił obowiązki pomiędzy poszczególne instytucje wskazując zakres zadań gminy i powiatu oraz dał nowe narzędzia do pracy z rodzinami. Jednym z zadań powiatu wskazanych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja trzyletnich programów rozwoju pieczy zastępczej, co zostaje dokonane niniejszym dokumentem. Program stanowił będzie plan działań powiatu, a w szczególności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej w zakresie organizowania pieczy zastępczej oraz wspierania rodziny. Z uwagi na wagę współpracy w tym zakresie projekt Programu został poddany przed zatwierdzeniem konsultacjom z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze wspierania rodziny.

Cele Programu:

1. Określenie kierunków i zasad współpracy w zakresie wspierania rodziny naturalnej w sprawowaniu opieki nad dzieckiem, w celu zapobiegania umieszczaniu dzieci poza rodziną naturalną.
2. Tworzenie warunków do powrotu dziecka pod opiekę rodziców
3. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej przez pozyskiwanie kandydatów do opieki nad dziećmi w różnych formach pieczy zastępczej.
4. Wspieranie funkcjonujących rodzin zastępczych oraz integracja środowisk rodzinnej pieczy zastępczej
5. Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz podwyższanie kwalifikacji pracowników Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w celu zapewnienia lepszej opieki nad dzieckiem i rodziną.

I. Zadania powiatu wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, odnoszące się do pieczy zastępczej i reintegracji rodziny:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,

2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;

3. Tworzenie warunków do tworzenia i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz rodzin pomocowych

4. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego,

5. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa,

6. Wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,

7. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,

8. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka,

9. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka

10. Finansowanie :

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo- wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo- terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym, opuszczających różne formy pieczy zastępczej,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego.

II. Zadania gminy wynikające z ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, odnoszące się do pieczy zastępczej i reintegracji rodziny:

1. Opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,

2. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych m.in. poprzez zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, poprzez organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, a także prowadzenie placówek wsparcia dziennego,

3. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

III. Zasady i zakres współpracy pomiędzy samorządem powiatowym i gminnym w zakresie wspierania rodziny

1. Praca z rodziną biologiczną. W tym zakresie konieczna jest współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodków Pomocy Społecznej, w szczególności koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i asystenta rodziny. Wspólne działania skupione powinny być na wspieraniu rodziny i pomocy w przezwyciężeniu trudności opiekuńczo – wychowawczych. Dotyczy to rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i celem jest doprowadzenie do powrotu dziecka pod opiekę rodziców. Koordynator pieczy i asystent rodziny współpracują przy opracowaniu planów pomocy dziecku i rodzinie. Nacisk należy położyć na bieżące przekazywanie informacji, mających wpływ na sytuację dziecka i rodziny oraz formy pomocy świadczone przez PCPR.

2. Wymiana informacji o środowiskach i rodzinach zagrożonych kryzysem w celu objęcia wsparciem i specjalistycznym poradnictwem rodzinnym. W wielu przypadkach pomoc udzielona rodzinie w odpowiednim czasie pozwoliłaby uniknąć umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. W tym celu PCPR, OPS oraz pozostałe instytucje i organizacje mające wpływ na funkcjonowanie rodziny (w szczególności kuratorzy sądowi) powinny wymieniać informacje i uzupełniać się w działaniach, ale przede wszystkim powinny reagować odpowiednio wcześniej by zapobiec odebraniu dziecka spod opieki rodziców.

3. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina ma obowiązek ponoszenia kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w wysokości określonej w ustawie, tj. w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy 10% kosztów ponoszonych przez powiat, w drugim roku 30%, w trzecim roku i kolejnych 50%.

IV. Wnioski ze współpracy instytucji na szczeblu powiatu i gminy w zakresie wspierania rodziny w latach 2015-2017.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązała zarówno powiat jak i gminę do ścisłej współpracy w zakresie wspierania rodziny, w szczególności rodziny, z której dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej. Współpraca opierała się na kontaktach koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w PCPR w Ostrowi Mazowieckiej z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w ośrodkach pomocy społecznej z terenu gminy, z której pochodzi dziecko umieszczone w pieczy i gdzie zamieszkują jego rodzice. Z obserwacji wynika, iż każda rodzina ubiegająca się o odzyskanie dziecka wymaga wsparcia ze strony asystenta rodziny.

Na 56 rodzin zastępczych (stan na 31 grudnia 2017r.) funkcjonujących na terenie powiatu ostrowskiego, opieką asystenta rodziny było objętych 17 rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej (stan na 31 grudnia 2017r.). W wielu rodzinach pomocy udziela pracownik socjalny i pomimo dużego zaangażowania nie jest w stanie w pełni wykonywać zadań, które są ustawowo przypisane asystentowi rodziny. Dlatego też w celu prawidłowej realizacji zadań zarówno przez powiat jak i gminę, określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazane jest zwiększenie liczby asystentów rodziny w poszczególnych gminach powiatu ostrowskiego.

W ocenie większości ośrodków pomocy społecznej rola asystenta rodziny mogłaby być swego rodzaju działaniem profilaktycznym w kwestii zmniejszania liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Opieka asystenta mogłaby wprowadzać działania umożliwiające osiągnięcie przez rodzinę stabilności życiowej na poziomie umożliwiającym wychowanie dzieci poprzez pracę z rodziną i wskazywanie wartości rodziny, w tym trwałości małżeństwa oraz integralności rodziny, ciągła pedagogizacja rodziny poprzez dostarczenie wiedzy o celach, zadaniach, metodach i uwarunkowaniach procesu wychowania. Bardzo ważnym zadaniem w pracy asystenta rodziny jest wsparcie emocjonalne poprzez dawanie rodzinie wspierających komunikatów, praca w przyjaznej i bezpiecznej atmosferze.

W sytuacjach trudnych asystowanie w poszukiwaniu rozwiązań oraz koordynowanie wsparcia we współpracy z innymi służbami społecznymi. Istotne znaczenie ma współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny z kuratorami sądowymi.

W ostatnich latach ta współpraca jest coraz bardziej spójna w przypadku wymienionych pierwszych trzech podmiotów, z obserwacji natomiast wynika, iż istotne znaczenie miałyby większe zaangażowanie kuratorów sądowych w tym procesie. W celu dbania o dobrą współpracę w siedzibie PCPR w Ostrowi Mazowieckiej organizowane były oraz będą w przyszłości spotkania, głównie w grupach roboczych. Podczas tych spotkań omawiane były sprawy oraz problemy, które wynikały na bieżąco. Przesłane informacje przez Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Ostrowskiego wykazują, iż na 11 Ośrodków w 4 nie zatrudnia się asystenta rodziny. W jednym przypadku wyszczególniono informację, iż Ośrodek nie zatrudnia asystenta rodziny, ale też na terenie działania tego Ośrodka nie odnotowuje się rodzin z problemami wychowawczymi co należy czytać jako bardzo pozytywną przesłankę. Nadmienić należy, iż w większości przypadków Ośrodki Pomocy Społecznej przekazały ze swojej strony propozycje działań, które mogłyby być podejmowane w celu ograniczenia przypadków odebrania dzieci z rodzin biologicznych. Wśród najczęściej wymienianych są: organizacja warsztatów psychologiczno-pedagogicznych oraz edukacyjnych dla rodzin wymagających wsparcia w celu podniesienia umiejętności wypełniania obowiązków rodzicielskich, pozyskiwanie środków finansowych w ramach dostępnych projektów co umożliwiłoby zatrudnienie psychologa, prawnika oraz terapeuty ds. uzależnień. Poniżej przedstawiono tabele prezentujące ilość zatrudnionych asystentów rodziny oraz liczbę rodzin znajdujących się pod ich opieką (wg. informacji OPS z terenu gmin powiatu ostrowskiego)

Tabela Nr 1- stan zatrudnienia asystentów rodzin biologicznych w gminach powiatu ostrowskiego

L.p.	Miasto/Gmina	Liczba asystentów rodziny w gminach			
		2015	2016	2017	2018*
1	Miasto Ostrów Mazowiecka	1	1	1	1
2	Gmina Ostrów Mazowiecka	1	1	1	1
3	Małkinia Górna	1	1	1	1
4	Miasto i Gmina Brok	0	0	0	0
5	Nur	0	1	0	0
6	Andrzejewo	1	1	1	1
7	Boguty Pianki	0	1	0	0
8	Szulborze Wielkie	0	0	0	0
9	Zaręby Kościelne.	1	1	1	0
10	Wąsewo	1	1	1	1
11	Lubotyń	1	1	1	1

Źródło: dane uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej

**dane na dzień 07.02.2018r*

Tabela Nr 2- liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny w poszczególnych gminach powiatu ostrowskiego

L.p.	Miasto/Gmina	Liczba rodzin-			
		w tym ilość rodzin, z której dziecko przebywa w pieczy zastępczej			
		2015	2016	2017	2018*
1	Miasto Ostrów Mazowiecka	12	19	22	15
		4	8	10	4

2	Gmina Ostrów Mazowiecka	7	9	15	15
		2	4	4	4
3	Małkonia Górna	8	7	11	11
		0	0	0	0
4	Miasto i Gmina Brok	0	0	0	0
		0	0	0	0
5	Nur	0	11	0	0
		0	0	0	0
6	Andrzejewo	8	9	11	5
		1	1	0	0
7	Boguty Pianki	0	5	0	0
		0	0	0	0
8	Zaręby Kościelne	11	9	9	0
		0	2	2	0
9	Wąsewo	7	8	8	7
		0	0	0	0
10	Lubotyń	7	9	7	7
		1	1	1	1
11	Szulborze Wielkie	0	0	0	0
		0	0	0	0

Źródło: dane uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu ostrowskiego
** dane na dzień 07.02.2018r.*

Tabela Nr 2- liczba rodzin i dzieci objętych dozorem kuratora sądowego w sprawach rodzinnych

Wyszczególnienie	2015		2016		2017	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
teren powiatu ostrowskiego*	252	828	240	788	228	738

Źródło: dane uzyskane od Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Ostrowi Mazowieckiej

**informacja dotyczy spraw, gdzie rodziny mają ograniczoną władzę rodzicielską z różnych przyczyn- przyczyny dominujące to nadużywanie alkoholu, przemoc domowa.*

V. Formy pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa formy pieczy zastępczej dokonując podziału na rodzinną pieczę zastępczą oraz instytucjonalną pieczę zastępczą.

1. Do form rodzinnej pieczy zastępczej należą:

- Rodziny spokrewnione z dzieckiem – opiekę nad dzieckiem sprawują osoby spokrewnione tj. dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo dziecka.
- Rodziny niezawodowe, które stanowią osoby nie będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.
- Rodziny zawodowe w tym rodziny specjalistyczne oraz o charakterze pogotowia rodzinnego. Są to rodziny niespokrewnione z dzieckiem. Rodzina funkcjonuje na podstawie umowy zawieranej pomiędzy Starostą Powiatu a rodziną zastępczą. Za wykonywanie funkcji rodziny zawodowej jednemu z małżonków przysługuje wynagrodzenie. W rodzinie zastępczej zawodowej umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci, z wyjątkiem sytuacji dotyczących przyjęcia rodzeństwa, wówczas liczba dzieci może ulec zwiększeniu.
- Rodzinne domy dziecka. Jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszcza się więcej niż troje dzieci, ze wskazaniem, iż forma ta tworzona jest w celu objęcia opieką liczego rodzeństwa.
- Rodziny pomocowe. Są to rodziny, które będą sprawowały opiekę nad dziećmi wychowującymi się w rodzinach zawodowych w czasie, gdy opiekunowie zastępczy czasowo nie mogą sprawować opieki nad dziećmi. Rodzinami pomocowymi mogą być funkcjonujące rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe, oraz osoby zakwalifikowane do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

2. Do form pieczy instytucjonalnej należą:

- Placówki opiekuńczo – wychowawcze
- Regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne
- Interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Rodzinna piecza zastępcza w powiecie ostrowskim w latach 2015-2017

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej jest organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Jednak od 1 stycznia 2012r. tj. od dnia wejścia w życie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizacja rodzinnej pieczy zastępczej uległa znacznym zmianom. Zatrudnieni zostali koordynatorzy rodzin zastępczych, obejmujący pomocą rodziny sprawujące rodzinną pieczę zastępczą w ramach określonego ustawowo limitu. Zmiany nastąpiły również w wysokości świadczeń oraz ich rodzaju, zostało wprowadzone nowe świadczenie w postaci dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, zwanego dodatkiem wychowawczym. Liczbę rodzin sprawujących rodzinną pieczę zastępczą na terenie powiatu ostrowskiego z podziałem na formy a także z podziałem na gminy z których dzieci pochodzą, przedstawiają niżej zamieszczone tabele.

Tabela Nr 4- liczba rodzin sprawujących rodzinną pieczę zastępczą na terenie powiatu ostrowskiego

Forma pieczy zastępczej	2015*	2016*	2017*
Rodzina zastępcza spokrewniona	28	24	32
Rodzina zastępcza niezawodowa	17	18	18
Rodzina zastępcza zawodowa/rodzinny dom dziecka	8	8	6

Źródło: dane PCPR w Ostrowi Mazowieckiej * stan na 31 grudnia

Tabela Nr 5- liczba dzieci przebywających w rodzinach sprawujących rodzinną pieczę zastępczą na terenie powiatu ostrowskiego

Forma pieczy zastępczej	2015*	2016*	2017*
-------------------------	-------	-------	-------

Rodzina zastępcza spokrewniona	34	32	34
Rodzina zastępcza niezawodowa	22	26	28
Rodzina zastępcza zawodowa/rodzinny dom dziecka	38	38	37

*Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka *stan na 31 grudnia*

Tabela Nr 6- liczba dzieci w pieczy zastępczej z podziałem na gminy, z których dzieci pochodzą na terenie powiatu ostrowskiego.

Gmina właściwa ze względu na pochodzenie dziecka	2015*	2016*	2017*
Miasto Ostrów Mazowiecka	39	34	36
Gmina Ostrów Mazowiecka	7	8	6
Małkinia Górna	3	2	2
Wąsewo	4	3	3
Miasto i Gmina Brok	2	5	5
Stary Lubotyń	1	1	1
Boguty Pianki	1	1	1
Zaręby Kościelne	3	5	6
Andrzejewo	1	1	1
Nur	1	4	4
Dzieci spoza terenu powiatu ostrowskiego	32	30	28

*Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka *stan na 31 grudnia*

Tabela Nr 7- liczba dzieci z terenu powiatu ostrowskiego przebywających w rodzinach zastępczych w innych powiatach

Forma pieczy zastępczej	2015*	2016*	2017*
Rodzina zastępcza spokrewniona	1	1	1
Rodzina zastępcza niezawodowa	7	7	6

*Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka *stan na 31 grudnia*

Instytucjonalna piecza zastępcza w latach 2015-2017

Formą pieczy zastępczej korzystniejszą dla dziecka jest rodzinna piecza zastępcza, jednak gdy z uwagi na wiek, bądź sprawiane problemy opiekuńczo – wychowawcze czy po prostu brak rodziny zastępczej gotowej przyjąć dane dziecko, zachodzi konieczność umieszczenia dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Piecza zastępcza instytucjonalna wykonywana jest poprzez zapewnienia dzieciom i młodzieży wychowania w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych i interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszcza się dzieci i młodzież, które nie mogą umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Należy zaznaczyć, iż umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo wychowawczej następuje dopiero po wyczerpaniu możliwości umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej. Na terenie powiatu ostrowskiego na chwilę obecną brak jest placówki opiekuńczo-wychowawczej, dlatego wychowankowie umieszczani są w placówkach na terenie innych powiatów.

Tabela Nr 8 - liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych poza terenem powiatu ostrowskiego.

Nazwa powiatu	2015	2016	2017
Powiat białostocki	1	2	3
Powiat chełmski	1	1	1
Powiat hajnowski	1	1	2
Powiat krasnostawski	1	0	0
Powiat miński	1	1	1
Powiat radzyński	1	1	0
Powiat wyszkowski	1	1	1
Powiat zambrowski	1	0	0
Powiat zamojski	1	0	0
Razem	9	7	8

Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka

VI. Usamodzielniający się wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną a także pomocą pieniężną na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, pomocą w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym oraz w uzyskaniu zatrudnienia. Wychowanek pieczy zastępczej z chwilą ukończenia 18. roku życia – jak każdy inny młody człowiek – w świetle przepisów prawa staje się osobą dorosłą, uzyskuje pełnię praw cywilnych i obywatelskich. Osiągnięcie przez wychowanka pełnoletności uznaje się za podstawowe kryterium usamodzielnienia.

Tabela Nr 9- liczba usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo -wychowawczych objętych wsparciem w latach 2015-2017.

L.p	Forma pomocy	Liczba wychowanków		
		2015	2016	2017
1	Pomoc na usamodzielnienie	4	7	5
2	Pomoc na kontynuowanie nauki	23	22	15
3	Pomoc na zagospodarowanie	3	6	0

Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka

VII. Finansowanie pieczy zastępczej

Każdej rodzinie zastępczej, w związku z pełnioną funkcją, przysługują świadczenia wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. środki na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (świadczenie obligatoryjne), jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka (świadczenie fakultatywne), jednorazowe lub okresowe świadczenie na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki (świadczenie fakultatywne), wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji rodziny zawodowej, środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego (świadczenie obligatoryjne lub fakultatywne), świadczenie na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego (świadczenia fakultatywne), dofinansowanie do wypoczynku dzieci (świadczenie fakultatywne). Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady finansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Obowiązek ten spoczywa na powiecie i gminie. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej.

Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej przez gminę jest jednym z nowych instrumentów zmiany dotychczasowego systemu finansowania pieczy zastępczej. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka pozbawionego opieki rodzicielskiej, ponosi wraz z powiatem koszty jego pobytu w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Udział gminy w finansowaniu powyższego zadania wzrasta stopniowo - z 10% w pierwszym roku do 30 % w drugim, a w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej stanowił będzie 50% ponoszonych wydatków (art. 191). Zasada ta spowoduje, że im dłużej wychowanek będzie przebywał w pieczy zastępczej, tym wyższe koszty poniesie gmina miejsca jego pochodzenia.

Tabela Nr 10 - wydatki poniesione na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka zamieszkałych na terenie powiatu ostrowskiego w latach 2015-2017

L.p	Rodzaj świadczenia	Kwota wydatków w zł		
		2015	2016	2017
1	Środki na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	1.064.045,95	978.674,49	952.678,80
2	Świadczenie jednorazowe związane z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej	5.300,00	8.600,00	0,00

3	Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	62.540,05	48.331,32	48.762,26
4	Świadczenie na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego	10.000,00	0	5.000,00
5	Dofinansowanie do wypoczynku dziecka	0,00	252,00	800,00
6	Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	0,00	5.000,00	0,00
Razem		1.141.826,00	1.040.857,81	1.007.241,06

Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka

Tabela Nr 11- wydatki poniesione na wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na terenie powiatu ostrowskiego w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	Wydatki na wynagrodzenia w zł		
	2015	2016	2017
wynagrodzenia rodziny zawodowe i rodzinne domy dziecka	277.715,04	242.310,20	246.537,30

Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka

Tabela Nr 12- wydatki poniesione na wypłatę dodatku wychowawczego z dotacji rządowej

Wyszczególnienie	Wydatki na wynagrodzenia w zł		
	2015	2016	2017
Dodatek wychowawczy	0	322.753,22	414.618,37
Koszty obsługi	0	3.227,53	4.146,18

Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka

Tabela Nr 13- wydatki poniesione na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych poza terenem powiatu ostrowskiego w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	Wydatki w zł		
	2015	2016	2017

Koszty utrzymania wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	248 674,70	207 767,83	298 027,77
---	------------	------------	------------

Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka

Tabela Nr 14 – wydatki na usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo -wychowawczych objętych wsparciem w latach 2015-2017.

L.p	Wyszczególnienie	Wydatki w zł		
		2015	2016	2017
1	Pomoc na usamodzielnienie	14.841,00	28.020,00	24.741,00
2	Pomoc na kontynuowanie nauki	110.369,56	82.387,58	61.751,62
3	Pomoc na zagospodarowanie	4.500,00	11.597,00	0,00
x	Razem	129.710,56	122.004,58	86.492,62

Źródło: dane PCPR Ostrów Mazowiecka

VIII. Szkolenia i pozyskiwanie kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej w trybie ciągłym prowadzi nabór na szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Szkolenia prowadzone są w średnio raz w roku, po zebraniu grupy 4 - 5 rodzin.

Udział w szkoleniu jest bezpłatny. Równocześnie ze szkoleniem prowadzony jest proces kwalifikacyjny kandydatów, podczas którego gromadzona jest dokumentacja kandydatów potwierdzająca spełnianie warunków do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej, rodzina uczestniczy w konsultacjach psychologicznych i pedagogicznych i odbywa 10-godzinny staż w zawodowych rodzinach zastępczych. Postępowanie kwalifikacyjne w przypadku osób spełniających wszystkie warunki kończy się uzyskaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego, uprawniającego do przyjęcia dzieci pod opiekę. W sytuacji braku wymaganej ilości chętnych uczestniczenia w szkoleniu, chętni kandydaci mogą brać udział w innych ośrodkach po uprzednim zapytaniu o wyrażeniu zgody na takie szkolenie przez ww. placówki. Informacje o rodzicielstwie zastępczym, o wymogach stawianych kandydatom oraz o szkoleniach zamieszczona jest na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Zamieszczane są również ogłoszenia w lokalnych mediach – w prasie i telewizji kablowej. Promowanie rodzicielstwa zastępczego odbywa się również przy okazji spotkań z różnymi grupami społecznymi oraz podczas imprez i wydarzeń, w których uczestniczą potencjalni kandydaci na rodziny zastępcze.

IX. Plan działania

Plan działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej określony zostaje w poniższej tabeli, uwzględniając czas realizacji poszczególnych przedsięwzięć, podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz źródła finansowania

L. p.	Nazwa działania	Czas realizacji	Podmiot odpowiedzialny	Źródła finansowania
1	wspieranie rodzin biologicznych w przezwyciężaniu trudności opiekuńczo-	2018-2020	PCPR,	Budżet gminy i powiatu

	wychowawczych		OPS	
2	współpraca PCPR , OPS i innych instytucji w zakresie wymiany informacji o rodzinach , gdzie występuje zagrożenie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej	2018-2020	PCPR,	Budżet gminy i powiatu
			OPS,	
			szkoły, sąd,	
			kuratorzy sądowi	
3	wspieranie osób sprawujących rodzinną opiekę zastępczą przez organizowanie szkoleń, spotkań integracyjnych, prowadzenie grupy wsparcia, dofinansowanie do wypoczynku dla dzieci i opiekunów, współfinansowanie kosztów utrzymania lokali mieszkalnych, w których sprawowana jest rodzinna piecza zastępcza, inne działania o charakterze wspierającym, wynikające ze zgłaszanych potrzeb	2018-2020	PCPR	Budżet powiatu,
4	pozyskiwanie kandydatów do prowadzenia form rodzinnej pieczy zastępczej, prowadzenie kampanii o charakterze informacyjno – promocyjnym z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej	2018-2020	PCPR	Budżet powiatu, środki pozyskiwane w ramach projektów konkursowych (tylko w przypadku zaistnienia takich projektów)
5	szkolenia kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej	2018-2020	PCPR	Budżet powiatu, środki pozyskiwane w ramach projektów konkursowych (tylko w przypadku zaistnienia takich projektów)
6	przekształcenia w ramach form rodzinnej pieczy zastępczej, tj. przekształcenie się rodziny niezawodowej w zawodową lub rodziny zawodowej w rodzinny dom dziecka.	2018-2020	powiat/PCPR	Budżet powiatu, środki pozyskiwane w ramach projektów konkursowych (tylko w przypadku zaistnienia takich projektów)
7	utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego *	2018-2020	powiat/PCPR	Budżet powiatu, środki pozyskiwane w ramach projektów konkursowych, oraz dotacji(tylko w przypadku zgłoszenia chętnych kandydatów do prowadzenia tej formy pieczy zastępczej
8	Finansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej		powiat/gmina	Środki budżetowe gminy i powiatu

* tylko w przypadku zgłoszenia się chętnych do prowadzenia tej formy pieczy zastępczej

X. Coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Limity rodzin zastępczych wynikają z zabezpieczenia finansowego w budżecie powiatu na zawieranie umów, co wiąże się z wypłatą comiesięcznych wynagrodzeń. Limity określone w poniższej tabeli mogą ulec zmianie w związku z wystąpieniem konieczności zapewnienia dzieciom opieki poprzez utworzenie kolejnej rodziny, powyżej określonego limitu. Dopuszcza się ponadto zwiększenie limitu rodzin w związku z umieszczeniem dzieci spoza terenu powiatu ostrowskiego, gdzie całość kosztów związanych z funkcjonowaniem danej rodziny i utrzymania przebywających w niej dzieci ponosić będzie powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Typ rodziny	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Przekształcenie rodziny niezawodowej w zawodową na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*	1	1	1
Przekształcenie rodziny niezawodowej w zawodową na podstawie art. 54.ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*	0	1	1
Limit rodzin zastępczych ogółem w roku**	4	4	4

* przekształcenie uzależnione jest od zaistniałych okoliczności związanych z potrzebą utworzenia rodziny zawodowej gdyby pojawiła się nagła sytuacja umieszczenia większej ilości dzieci w danym roku w pieczy zastępczej.

** limit rodzin zawodowych w roku, natomiast liczba ta może ulec zmianie gdyby zaistniała sytuacja umieszczenia większej ilości dzieci w pieczy zastępczej.

Limit określony na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy w o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczy rodzin niezawodowych, posiadających co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza i spełniających warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, która złoży do starosty wnioszek o przekształcenie w rodzinę zastępczą zawodową. Podpisanie umowy jest wówczas obligatoryjne. Art. 54 ust. 2 natomiast dotyczy rodzin zastępczych niezawodowych, z którymi starosta może zawrzeć umowę o pełnienie funkcji rodziny zawodowej. Nie jest to jednak obligatoryjne.

XI. Harmonogram realizacji i źródła finansowania.

Zadania związane z pozyskiwaniem kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej, wspieranie rodzin biologicznych i zastępczych oraz współpraca z innymi podmiotami realizowane będą w trybie ciągłym. Natomiast zadania związane z tworzeniem nowych rodzin zastępczych i innych form pieczy zastępczej, jak również szkolenie dla rodzin, wsparcie materialne oraz inne przedsięwzięcia wymagające nakładu środków finansowych będą realizowane w miarę posiadanych środków z przeznaczeniem na dany cel. Każdego roku w budżecie powiatu zabezpiecza się środki na realizację zadań określonych w niniejszym Programie, jednak nie są wystarczające, aby zrealizować je w całości w danym roku. Dlatego też czas ich realizacji określono na lata 2018-2020. Zakłada się pozyskiwanie dodatkowych środków w ramach projektów konkursowych oraz uczestniczenie w Projektach organizowanych przez podmioty np. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w których będzie możliwość uzyskania wsparcia. Ponadto zaznacza się, iż realizacja zadań związanych z pozyskaniem i utworzeniem nowych rodzin uzależniona będzie od skali zainteresowania i liczby rodzin zgłaszających gotowość do sprawowania pieczy zastępczej.

XII. Ocena realizacji

Program będzie każdego roku podlegał ocenie, pod względem podjętych działań i ich skuteczności. Informacja o realizacji programu będzie przedkładana po zakończeniu każdego roku Radzie Powiatu w Ostrowi Mazowieckiej. W przypadku zaistnienia uzasadnionych okoliczności dopuszcza się możliwość wprowadzenia zmian w Programie, w szczególności w zakresie modyfikacji planowanych działań oraz zmian limitu rodzin zastępczych zawodowych.